

УДК 657.1

Л. А. Ніколенко, канд. екон. наук, доц.,
доцент кафедри бухгалтерського обліку,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ У РОЗВИТОК ОСВІТИ ПО НАПРЯМКУ «БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК»

АННОТАЦИЯ. В статье рассмотрены разные составляющие в образовании бухгалтерских кадров в контексте инновационного образовательного процесса, перспективы такого образования соотносены с системой инноваций в высших учебных заведениях, где существуют условия для апробации таких нововведений.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: инновации, образование, бухгалтерский учет.

ABSTRACT. The paper considers different components in the formation of accounting personnel in the context of an innovative educational process, the prospects for such education are correlated with the system of innovation in higher education, where there are conditions for approval of such innovations.

KEY WORDS: innovation, education, accounting.

АНОТАЦІЯ. У статті розглянуто різні складові бухгалтерської освіти в контексті інноваційного освітнього процесу, перспективи такої освіти співвіднесені з системою інновацій у вищих навчальних закладах, де створюються структури з впровадження нових форм навчання та існують умови для апробації таких нововведень.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: інновації, освіта, бухгалтерський облік.

Процес перетворень в економічній сфері поставив перед системою економічної освіти складні проблеми, вирішення яких здійснюється в умовах перегляду існуючих підходів. З одного боку, необхідно зберегти сильні сторони традиційної освітньої системи, а з іншого, — систему освіти необхідно зробити гнучкою та адаптивною, щоб у нових умовах, відповідаючи на запити мінливої економіки, вона зберегла свою роль як одного з провідних факторів розвитку та супроводу бізнесу.

Концепція інноваційного розвитку освіти в області бухгалтерського обліку на даний час ґрунтується на принципах освітньої політики, визначених у Законі України «Про освіту», а також на положеннях Національної доктрини розвитку освіти [1, 4].

Сучасні тенденції розвитку бізнес-процесів, вимагають проектування адекватних цим змінам процесів у бухгалтерському освіті.

У концепції модернізації української освіти зазначається необхідність підвищення якості професійної підготовки фахівців усіх рівнів. Тому актуальним є дослідження різних аспектів моделювання бухгалтерського обліку в інноваційних системах освіти, їх теоретичне і практичне обґрунтування [2, с. 10].

Актуальність теми обумовлена ще й необхідністю розробки ефективних організаційних та методичних підходів до використання інноваційних технологій в освітньому процесі. Інформатизація сфери бухгалтерської освіти визначає пріоритети її розвитку в цілому, а також за окремими напрямками освітньої діяльності.

На науково-теоретичному та методичному рівнях актуальність визначена ще й тим, що пошук шляхів вдосконалення якості підготовки економістів викликає необхідність перегляду змісту і технології освітнього процесу з напрямку підготовки «Бухгалтерський облік».

Інновації в бухгалтерській освіті, пов'язані з використанням інформаційних комп'ютерних технологій по вдосконаленню професійної підготовки бухгалтерських кадрів вимагають вирішення наступних завдань:

1) розглянути бухгалтерський облік, як об'єкт моделювання в системі бізнес-освіти й обґрунтувати необхідність впровадження нових підходів до освіти бухгалтера;

2) сформулювати інноваційну парадигму сучасного бухгалтерського освіти і розробити його концептуальну модель, що включає в себе цільові, змістовні, організаційно-методичні компоненти;

3) визначити інноваційні напрямки у викладанні облікових дисциплін з метою підвищення якості освітніх послуг, виявивши роль вітчизняної та зарубіжної інноватики в освіті;

4) обґрунтувати принципи інформаційної інноваційної технології навчання бухгалтера;

5) визначити особливості розвитку інноваційних технологій у бухгалтерському освіту, виявити фактори, що визначають їх подальший розвиток.

Теоретичною та методологічною основою дослідження стали праці вітчизняних і зарубіжних учених з бухгалтерського обліку, інноваційної підготовки бухгалтерських кадрів, проблем в освіті бухгалтера, нормативно-законодавчі документи. Так, проблемами моделювання бухгалтерського обліку та інноваційних процесів у вищій школі розглядалися в працях Тонконогого Є. П., Карпової

Ю. А., Корнілова І. К. та ін., аналіз яких показав, що багато авторів загострюють увагу на різних його аспектах. [3, с. 26];

Але існує спектр наукових проблем, що не набули достатнього вивчення і вимагають невідкладного розв'язання. Необхідність пошуку нового підходу до визначення змісту та організації процесу підготовки професійних економістів у вищому навчальному закладі призводять до застосування інноваційних підходів до розвитку бухгалтерської освіти.

По-перше, недооцінюється значення набуття навичок і вироблення професійного судження майбутнього економіста в період вивчення бухгалтерського обліку та визнання його суттєвої практичної значущості.

По-друге, назріла необхідність якісно нової підготовки майбутніх кадрів, які володіють необхідними для здійснення професійної діяльності практичними навичками.

Важливим концептуальним положенням оновлення змісту економічної освіти є компетентний підхід, мета якого — забезпечення якості підготовки фахівців.

Підходи до інновацій в бухгалтерській освіті повинні бути самі по собі інноваційними, оскільки традиційні підходи не встигають реагувати на зміни в бізнес-середовищі. Запропонована інноваційність полягає в застосуванні методологічного інструментарію нових інформаційних технологій у конкретному освітньому середовищі. Засобом підвищення ефективності навчання є розробка навчальних продуктів, що дозволяють здійснювати підготовку професійно компетентного фахівця.

Проблеми застосування інформаційних і комп'ютерних технологій сьогодні не вирішені як у теоретичному, так і в практичному аспектах. Практика використання інформаційних і комп'ютерних технологій у професійній бухгалтерській освіті свідчить про наявність протиріч:

— між наявністю в даний час комп'ютерних систем, що володіють широкими можливостями для вирішення облікових завдань і їх незначною затребуваністю у навчальних цілях;

— між існуючими традиційними видами навчально-методичного забезпечення і потребою облікової практики в інноваційних формах подання та обробки інформаційних матеріалів;

— між змістом професійної освіти і реальною професійною діяльністю, що вимагає цілісного досвіду вирішення різноманітних професійних проблем;

— між вимогами, щодо якості бухгалтерської освіти на ринку праці і фактичною організацією процесу професійної підготовки, що не відповідає очікуванням бізнесу.

Головним критерієм успіху розв'язання завдань вдосконалення структури та змісту професійної освіти є випускник, що користується попитом на ринку праці, його професійне та кар'єрне зростання.

Як один з перспективних напрямків розробки та впровадження нових інформаційних технологій у навчальний процес пропонуємо викладання предмету «Бухгалтерський облік» продовжити введенням нової дисципліни: «Бухгалтерський облік з використанням прикладного рішення 1С: Бухгалтерія 8», яку можна розглядати як інтерактивні навчально-тренінгові практикуми. Однією із властивостей, закладених в основу практикумів, є віртуальна реальність, що представляє собою побудовану комп'ютерними засобами модель реальної фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання.

Як перспективний напрям розвитку системи вищої професійної освіти в галузі бухгалтерського обліку розглядається широке впровадження в навчання найкращого на сьогоднішній день інструменту обліку — універсальну комп'ютерну програму «1С: Бухгалтерія для України» в її різних конфігураціях — від базових до особливих, розроблених з урахуванням специфіки того чи іншого роду діяльності та адаптованих для потреб конкретної організації.

Кожен керівник розуміє, що автоматизація бізнесу забезпечує найдинамічніший його розвиток. Тому більшість сучасних організацій вважають за краще використовувати в роботі нові концепції від «1С», знання яких і вимагають роботодавці від молодих спеціалістів, підготовкою яких ми займаємось.

Програмний комплекс забезпечує підтримку всіх бізнес-процесів і призначений для автоматизації оперативної діяльності в управлінні підприємством.

Так, введення в навчальний процес з вивчення бухгалтерського обліку навчального лабораторного практикуму: «Бухгалтерський облік з використанням прикладного рішення 1С: Бухгалтерія 8» надасть можливість студентам протягом семестру працювати з індивідуальною базою даних, яка представлена у вигляді «фамільних» архівів.

Виконання цих завдань дозволяє створити практично повну модель діяльності підприємства по основних ділянках обліку.

На цьому етапі самостійна робота полягає в тому, що студенти за допомогою зазначеного програмного продукту знаходять необхідні нормативно-довідкові акти та форми документів з інструкціями щодо їх заповнення. При цьому передбачено великий обсяг самостійної роботи з метою закріплення практичних навичок роботи з бухгалтерськими програмами.

Навчальна версія призначена для освоєння програми «1С: Бухгалтерія 8» і навчання ведення комп'ютеризованого бухгалтерського обліку в системі.

Продукт дозволяє вивчити можливості ведення бухгалтерського обліку, закладені в програмі «1С: Бухгалтерія 8», від введення первинних документів і бухгалтерських операцій до отримання аналітичних звітів і підготовки бухгалтерської звітності, а також швидко набути навичок роботи з системою програм «1С:Підприємство». Студенти зможуть самостійно:

- управляти методикою обліку в межах впорядкування облікової політики,
- створювати нові субрахунки і розрізи аналітичного обліку,
- формувати набір стандартних звітів, що дозволяють отримати інформацію за довільний період, у різних розрізах і з необхідним ступенем деталізації,
- аналізувати залишки і обороти за допомогою графічного їх відображення — діаграмами різних видів.

Працюючи з програмними продуктами сімейства «1С», студенти отримують також можливість роботи з іншими продуктами, оскільки «1С: Бухгалтерія 8» містить різноманітні засоби для зв'язку з іншими програмами: підключення до систем правової підтримки, можливість обміну інформацією з системами «Клієнт-банк», обмін даними з іншими системами.

Автоматизована система обліку дозволяє оперативно отримувати різноманітні звіти для цілей управлінського обліку, вносити зміни в базу даних для проведення аналізу чутливості підсумкових показників до цих змін, проводити наскрізні розрахунки, що стосуються одночасно усього фінансового потоку. В системі організовано збір, зберігання і обробка фінансової інформації у формі масиву багатовимірних даних, який дозволяє оперативно визначати не тільки вартісний вимір фінансових потоків, але й їх значення по інших вимірах відповідних аналітичних категорій.

Але не слід розглядати прикладне рішення «1С» тільки як набір даних, що стосується тільки бухгалтерської служби підпри-

емств. «ІС» дозволяє повністю автоматизувати процес управління усіма технологічними процесами сучасного підприємства:

Таким чином, вивчення «ІС: Бухгалтерія 8» дозволяє студентам не лише отримати певні знання, а й підвищити свою конкурентоспроможність на ринку праці, а ВНЗ виконує завдання підготовки економістів для сучасного ринкового інформаційного суспільства.

Дослідивши значення застосування інноваційних технологій для розвитку бухгалтерської освіти в умовах його реформування можна зробити наступні висновки:

— застосування інноваційних технологій у бухгалтерському освіту з метою формування професійної компетентності бухгалтера значно підвищить якість освітніх послуг;

— запропонована концептуальна модель бухгалтерської освіти має широкі можливості використання при різних формах навчання і включає в себе: електронні інформаційно-консалтингові системи, ситуаційно-імітаційне моделювання, інтерактивні навчально-тренінгові практикуми, незалежні системи тестування та ін.;

— обґрунтовані принципи конструювання інформаційної інноваційної технології в навчанні бухгалтера на основі інформаційного освітнього середовища нададуть можливість здійснювати вибір методологічних підстав для моделювання бухгалтерського обліку;

— як інноваційний засіб у бухгалтерській освіті представлені інтерактивні електронні навчально-тренінгові практикуми, розроблені на основі використання нових інформаційних технологій;

— запропоновано і обґрунтовано комплексний підхід до професійної підготовки бухгалтерських кадрів на основі інформатизації навчального процесу щодо впровадження в практику навчання студентів-бухгалтерів нового змісту підготовки, що представляє єдність професійно необхідних компонентів.

Література

1. Закон України «Про освіту» № 1144-ХІІ від 04.06.91 зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс] — Режим доступу:

<http://zakon2.rada.gov.ua>

2. *Адамский А. И.* Становление образовательной деятельности / А. И. Адамский // Доклад на VIII Всеукраинской конференции «Педагогика развития» [Електронний ресурс] — Режим доступу:

<http://www.school.edu.ru>.

3. Журавський В. С. Державна освітня політика: поняття, системність, політичні аспекти / В. С. Журавський // Правова держава: щорічник наукових праць. — Вип. 14. — К. — 2003. — С. 20—30.

4. Огнев'юк В. О. Університетська освіта України в контексті перспектив Європейської інтеграції // Віче. — 2010. — № 20.

Стаття надійшла до редакції 28 травня 2012 р.

УДК 657.1: 001.102

А. В. Озеран, канд. екон. наук,
доцент, докторант кафедри
обліку підприємницької діяльності
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

ОБҐРУНТУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЯК ДЖЕРЕЛА ФІНАНСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

АННОТАЦИЯ. В статье представлены результаты исследования понятия «финансовая отчетность как источника финансовой информации, показана связь между информацией и финансовой отчетностью на основе анализа их свойств.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: информация, экономическая информация, система управления, финансовая информация, финансовая отчетность.

ABSTRACT. The paper presents the results of the term «financial statements» as a source of financial information, shows the relationship between information and financial reporting based on analysis of their properties.

KEY WORDS: information, economic information, management system, financial information, financial statement.

АННОТАЦІЯ. У статті подано результати дослідження поняття «фінансова звітність» як джерела фінансової інформації, показано зв'язок між інформацією та фінансовою звітністю на основі аналізу їх властивостей.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: інформація, економічна інформація, система управління, фінансова інформація, фінансова звітність.

Багаторічна історія досліджень з проблем формування звітності, аналізу і контролю її показників свідчить, що єдиного підходу до визначення категорії «звітність» не існує. Крім трактування звітності, як елементу методу бухгалтерського обліку та способу підсумкового узагальнення облікової інформації науковці (радянські — Макаров В. Г., Бикова А. Л., Німчинов П. П., українсь-